

PAZO DE TOR

Els orígens d'aquest pazo estan lligats al llinatge dels Garza, en el segle XIV, i la seva possessió es va mantenir en mans dels seus descendents directes fins a la seva última propietària, María de la Paz Taboada de Andrés y Zúñiga, que el va donar a la Diputació de Lugo l'any 1998 i, un cop museïtzat, el va obrir al públic el 13 de juliol del 2006.

L'edifici data fonamentalment del darrer terç del segle XVIII, si bé compta amb algun vestigi anterior. Després de ser incendiat per les tropes napoleòniques, va ser reparat i parcialment reformat. S'enquadra dins de l'estil barroc, de llarga persistència a Galícia, però està matisat amb un cert sentiment estètic neoclàssic, visible en la seva sobrietat, simetria i ús dels ordres clàssics.

A més de l'aspecte arquitectònic, la visita al pazo permet veure íntegrament totes les seves sales i dependències, amb el seu mobiliari original i amb les col·leccions artístiques que la família va tresorejar al llarg dels segles, fet que suposa un testimoni privilegiat de la forma de vida de la noblesa a la Galícia de l'Edat Moderna i Contemporània.

El pazo disposa de 17 dependències visitables entre habitacions, menjadors i salons, que majorment conserven el seu mobiliari original i que acullen un gran nombre d'obres artístiques: pintura, escultura i arts sumptuàries de molt variada cronologia i procedència. Són també interessants un mapa de Galícia elaborat per Domingo Fontán i un plànol/informe de l'any 1757 de l'escultor Agustín Baamonde, amb un dibuix de la plaça del Campo Castelo de Lugo.

Entre les estances del pazo destaquen especialment la sala d'armes, el saló nord, el despatx, la sala de jocs, el saló del migdia, el dormitori principal i el menjador principal.

Sala d'armes (1)

Acull dues armadures i un conjunt de panòplies amb espases i armes de foc, entre les quals destaca una espingarda. Del mobiliari de la sala, criden l'atenció la taula central, realitzada en fusta de castany amb calaixos tallats, un armari decorat amb pintures i una llitera per al transport de persones.

Saló nord (4)

En aquesta estança hi ha penjats diversos retrats a l'oli, entre ells el de la darrera propietària del pazo, María Paz Taboada, franquejat pels dels seus pares i besavis. Entre altres retrats familiars, figura també un del que fou bisbe de Salamanca, José María Varela de Temes (segle XIX), realitzat per Cándido Garabal.

Diverses vitrines recullen un valuós i variat conjunt de peces de diferents mostres d'art sumptuari i decoratiu (joies, ventalls, pipes, butxaques, reliquiàries) de múltiples procedències.

A la taula central, ocupa un lloc preferent un gerro de ceràmica pintat a mà per Daniel Zuloaga.

Aquest saló està comunicat amb una de les cambres de convidats (5), on habitualment s'allotjava el poeta Uxío Novoneyra, i amb la capella (6), estança que mostra un retaule amb imatgeria. Segons una inscripció que es conserva, la policromia d'aquest retaule, així com la pintura decorativa de les parets, són obra del pintor de Monforte José Casanova Cortiñas i daten del 1909.

Despatx (7)

Del seu mobiliari destaquen un barguenyo a joc amb un escriptori i un armari encastat on es custodia una vaixel·la de Sargadelos que va pertànyer al canonge José María Varela. Crida l'atenció també la important col·lecció bibliogràfica, amb llibres dels segles XVI i XVII. Entre les pintures que decoren les parets, cal esmentar dos olis: *La Virgen con el niño* i *La traición de Judas*, com també un curiós quadre en relleu que representa la Verge del Carme.

Saló de jocs (9)

Anomenat així per l'antiga taula de billar que ocupa la part central del saló. Entre el mobiliari sobresurt un armari de fusta massissa de grans dimensions usat com a matalasser, una mampara amb pintures a l'oli de paisatges i monuments i el seguit de sofàs, butaques, divans i taules de joc distribuïts pel recinte. A la mateixa zona hi ha un rellotge de peu de la casa anglesa Will Dorrel, amb la caixa ornamentada amb motius orientals daurats.

Dels quadres que pengen a les parets del saló, destaquen tres olis que representen Maria Magdalena, Sant Francesc d'Assís i els sants franciscans, i la Verge de Guadalupe.

Aquest saló comunica amb la cambra de la senyora (10), anomenada així perquè és la dependència que va ocupar la darrera propietària del pazo i que té un lavabo pintat a mà i dos olis sobre taula: *La Anunciación* i *El sueño de San José*, obra de Landeira, pintor del segle XVII.

Saló del migdia (12)

Disposa d'una xemeneia i de tres miralls de grans dimensions. Acull, a més de ceràmica de Talavera i de Sargadelos, diverses mostres de pintura d'èpoques diferents: un oli sobre coure, *San Lorenzo*, còpia de Tiziano, i tres olis més obra d'Agrassot: *Paisaje*, *Sagrada Familia* i *Ecce Homo*. Crida l'atenció un pianoforte de la casa londinenca Collard & Collard, així com una pianola i un claviorgue, aquest últim de Longman & Broderip de Londres.

Dormitori principal (13)

Una estructura de fusta amb tres arcades neogòtiques divideix, en esta estança, les zones de dormir i d'estar. Entre el mobiliari del dormitori destaca un llit amb dossier del segle XVI, d'estil renaixentista italià i procedent de Nàpols, fet amb fusta de guaiac i decorat profusament amb incrustacions, plaques i calats de bronze. A un costat del llit trobem un bressol amb uns discrets adorns de marqueteria, mentre que a l'altre hi ha un vàter anglès pintat a mà de la casa Trent.

Del mobiliari de la zona d'estar convé esmentar un confident, un sofà ovalat de quatre cossos, un armari i un escriptori.

Un espaiós passadís (15) amb diversos exemplars de barguenyos i amb un bagul del 1759 serveix de comunicació a diverses dependències, com ara el

Menjador principal (17)

Sobre una gran taula central es presenta la vaixel·la que va pertànyer al canonge compostel·là José María Varela.

En un dels racons de l'estança hi ha una xemeneia, de recent construcció, adornada amb peces de bronze i coure. Un barguenyo, un bagul del segle XVIII i un rellotge de la marca Alfredo Delege completen el mobiliari d'aquesta dependència, decorada amb un tapís amb una escena de caça i amb olis diversos. D'entre aquests destaquen els retrats del cardenal Payá i del canonge José María Varela i un oli procedent d'Amèrica que representa la Verge de les Meravelles, com també un curiós retrat exvot de Francisco José de Quiroga y Losada, agenollat davant d'una imatge de la Verge.

Les dependències del pazo es completen amb una galeria (18) que ofereix una panoràmica espectacular, amb un original laberint realitzat amb pedres en primer pla.

Annexos

En unes construccions annexes, readaptades recentment, trobem les dependències següents: farga, galliner, cavalleries (on destaquen quatre cotxes de cavalls del segle XIX i diverses selles de muntar) i l'albarderia.

Biblioteca

S'hi conserven un total de 2.948 volums que donen cos a 2.154 títols, amb obres que van del segle XVI al XX.

Coordenades del Pazo de Tor (*datum* ETRS89)

UTM: 29 617558 4713921

geogràfiques: 42°34'7,49"N 7°34'3,74W

decimals: 42.5687479737 -7.5677044448

Horari

De dimarts a diumenge, visites guiades a les 11.00 h, les 12.30 h, les 16.30 h i les 18.00 h.

Dilluns tancat

El pazo romandrà tancat els dies:

1 de gener (any nou), dimarts de Carnaval,

22 de maig (Sta. Rita) i 24, 25 i 31 de desembre.

Entrada gratuïta

Pazo de Tor

San Xoán de Tor

27591 Monforte de Lemos (Lugo)

Tel.: 982 165 534 / pazodetor@museolugo.org

www.museolugo.org